

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 299/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd oznámením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. XVI/2 Pz 10/18/1000 zo 4. júna 2018 a uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/2 Gv 15/17/1000 z 12. januára 2018 a konaniami, ktoré im predchádzali, bez bližšej identifikácie a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) oznámením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) sp. zn. XVI/2 Pz 10/18/1000 zo 4. júna 2018 (ďalej aj „napadnuté oznámenie“) a uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) sp. zn. VII/2 Gv 15/17/1000 z 12. januára 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sp. zn. ČVS: PPZ-16/NKA-PP-VY-2017 z 13. októbra 2017 vznesené obvinenie pre skutok kvalifikovaný ako pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, 2 a 4 Trestného zákona a obzvlášť závažný pokračovací zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1, 3 a 4 Trestného zákona, proti ktorému podal 25. októbra 2017 sťažnosť.

3. Úrad špeciálnej prokuratúry napadnutým uznesením jeho sťažnosť zamietol, pretože nebola dôvodná. Následne podal sťažovateľ 10. apríla 2018 návrh na zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia, ktorému však generálna prokuratúra nevyhovela napadnutým oznámením, pretože bola toho názoru, že zákon v jeho prípade nebol porušený.

4. V sťažnosti sťažovateľ podrobne rozobral skutkové okolnosti svojej právnej veci, ponúkol vlastné zhodnotenie prípadu a podstatu jeho argumentácie v návrhu na zrušenie napadnutého uznesenia úradu špeciálnej prokuratúry (ako aj napadnutého uznesenia vyšetrovateľa, pozn.) spočívala v jeho názore, že *„nie je dostatočne opísaný skutok, skutok ustálený vyšetrovateľom neobsahuje všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu“* alebo že *«napadnuté uznesenie používa právny pojem „škoda“ pričom policajt bol povinný vymedziť tento normatívny znak skutkovými okolnosťami»*, resp. *„v opise skutku (tak ako ho vymedzil policajt) však nie je možné zistiť o aký typ škody sa v danom prípade jedná“* a podobne. Tvrdí, že voči nemu neexistuje žiaden dôkaz, *„ktorý preukazoval aspoň dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutkov, ktoré sa mu kladú za vinu. Žiaden*

z obvinených tohto obvineného nepozná a neprišiel s ním ani do kontaktu. O obvinenom sa nezmieňuje vo svojej rozsiahlej výpovedi ani svedok [REDACTED]...“.

5. Podľa sťažovateľa generálna prokuratúra sa jeho námietkami v sťažnosti a v návrhu relevantným spôsobom nevysporiadala, jej napadnuté oznámenie a napadnuté uznesenie úradu špeciálnej prokuratúry vykazujú znaky maximálnej miery arbitrárnosti a svojvôle, čím došlo k porušeniu jeho označených práv. Sťažnosť podáva v dvojmesačnej lehote od nadobudnutia právoplatnosti oznámenia generálnej prokuratúry (podľa neho podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) môže zrušiť rozhodnutie do šiestich mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, pozn.) a súčasne napáda aj uznesenie úradu špeciálnej prokuratúry.

6. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry a napadnutým uznesením úradu špeciálnej prokuratúry boli porušené jeho označené práva podľa ústavy a dohovoru (bod 1). Súčasne žiada napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry a napadnuté uznesenie úradu špeciálnej prokuratúry zrušiť a vec vrátiť úradu špeciálnej prokuratúry, aby vo veci znovu konal a rozhodol, a domáha sa aj priznania trov konania pred ústavným súdom.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva... v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Ústavný súd v súvislosti s označenými právami (body 9 a 10) okrem iného už vyslovil, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu teda predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana v zákonom predpokladanej kvalite poskytne (mutatis mutandis napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04). Formulované ústavné závery sa v zásade vzťahujú nielen na ochranu poskytovanú súdmi, ale aj na ochranu poskytovanú inými orgánmi Slovenskej republiky.

K namietanému napadnutému uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry

12. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom..., ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že hoci sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu s návrhom doručil aj splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenie bolo udelené na podanie ústavnej sťažnosti (iba) v súvislosti s napadnutým oznámením generálnej prokuratúry.

14. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

15. Vyplývajúc z už uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom z 19. júna 2018 (ako obligatórna náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nebolo udelené na zastupovanie vo veci namietaného porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením úradu špeciálnej prokuratúry, ale len na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom v rozsahu napadnutého oznámenia generálnej prokuratúry.

16. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010,

II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Obiter dictum ústavný súd ešte dodáva, že sťažnosť v tejto časti mohol odmietnuť aj pre oneskorenosť, pretože podanie podnetu na mimoriadny opravný prostriedok resp. podanie návrhu podľa § 363 Trestného poriadku nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy a napadnuté uznesenie úradu špeciálnej prokuratúry nadobudlo právoplatnosť podstatne skôr, ako bola podaná táto sťažnosť, a teda sťažnosť sťažovateľa nebola podaná v zákonnej dvojmesačnej lehote od jeho právoplatnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, tak ako to vyplýva z príloh k sťažnosti. Nedodržanie uvedenej lehoty je teda zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti aj ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

K namietanému napadnutému oznámeniu generálnej prokuratúry

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, III. ÚS 187/2016, II. ÚS 283/2016, I. ÚS 325/2016).

20. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, v danom prípade iné orgány verejnej moci, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov v rámci im zverených kompetencií legislatívne vymedzených. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

21. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého oznámenia generálnej prokuratúry (v spojení aj s dôvodmi vyplývajúcimi z napadnutého uznesenia úradu špeciálnej prokuratúry, keďže sa nimi generálny prokurátor stotožnil a poukázal na jeho kvalifikované odôvodnenie – v podstate od bodu III na 3 strane až po 8 stranu, ktoré sťažovateľ dobre pozná, a preto z neho ústavný súd nebude citovať, pozn.) ústavný súd konštatuje, že generálny prokurátor konal v medziach svojej právomoci a v súlade predovšetkým s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, jeho úvahy sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Jeho postup bol v súlade so zákonom a ústavne konformný, po preskúmaní ktorého ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť so sťažovateľom namietaným porušením

základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo zakladá dôvod odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Inými slovami, generálny prokurátor vzal na vedomie podstatu argumentov sťažovateľa vyjadrených v návrhu z 10. apríla 2018 na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku a zároveň uviedol svoje argumenty, ktoré ho viedli k záveru o jeho možnej trestnoprávnej zodpovednosti. Závery, ku ktorým generálny prokurátor dospel, sa ústavnému súdu nejavia ako svojvoľné a v štádiu prípravného konania neutržateľné, dôsledku čoho ich teda nie je možné považovať za arbitrárne. V tejto súvislosti ústavný súd akcentuje, že mu neprináleží vyjadrovať sa k právnej podstate skutočností, na podklade ktorých bolo vznesené obvinenie sťažovateľa, ani hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť/dôvodnosť, resp. to, či sú/nie sú postačujúce na záver o trestnoprávnej zodpovednosti postupu vo veci. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné kautely postupu orgánov verejnej moci a z nich vyplývajúce závery z pohľadu toho, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a právnymi okolnosťami tejto veci.

22. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, a to aj postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom/návrhom zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu/návrhu vyhovel (I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03 a III. ÚS 133/06, III. ÚS 443/2017, I. ÚS 514/2017, I. ÚS 15/2017).

23. Nad rámec doteraz uvedeného ústavný súd poukazuje tiež na skutočnosť, že jednoznačnú podstatu sťažnosti sťažovateľa tvorí jeho nesúhlas s trestným stíhaním, teda s tým, že mu bolo vznesené obvinenie (bod 2). V obdobných prípadoch ústavný súd už opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom,

v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02), prípadne iné orgány verejnej moci na to určené.

24. Z uvedeného vyplýva, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (aj po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovanému právne účinným spôsobom namietať porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou v predmetnej trestnej veci. Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú nielen z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého dielu (dozor prokurátora), ale aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku.

25. Keďže sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ďalšími jeho návrhmi v bode 7 sa už ústavný súd nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2018